

**MINISTERSTWO
ROLNICTWA I ROZWOJU WSI**

PODSEKRETARZ STANU
Krzysztof Cieciora

Warszawa, 11 lutego 2022 r.

Znak sprawy: DPB.da.50.2.2022

**Pan Zdzisław Łuba
Przewodniczący Rady Powiatowej
Podlaskiej Izby Rolniczej
w powiecie łomżyńskim
Podlaska Izba Rolnicza
Biuro Powiatowe w Łomży
ul. Nowa 2 pok. 2B, 18-400 Łomża**

Dotyczy: wyników delimitacji ONW w województwie podlaskim

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na pismo z dnia 22 grudnia 2021 r., w sprawie wyników delimitacji ONW, pragnę przedstawić następujące informacje i wyjaśnienia.

1. W 2003 r. Europejski Trybunał Obrachunkowy (ETO)¹ dokonał oceny funkcjonowania instrumentu ONW. Trybunał wskazał na: (i) dużą różnorodność kryteriów wyznaczenia obszarów – ponad 140, co nie zapewnia transparentności i porównywalności, (ii) słabe ukierunkowanie pomocy. Ponadto, na poziomie unijnym zmieniono cel tego działania. Wsparcie ONW przestało być instrumentem służącym przeciwdziałaniu wyludniania się obszarów wiejskich, na rzecz poprawy środowiska naturalnego i terenów wiejskich poprzez wspieranie zrównoważonego gospodarowania gruntami. W związku z powyższym, wśród kryteriów delimitacji nie znajdują się wskaźniki społeczne (gęstość zaludnienia). Taki stan rzeczy jest następstwem oceny funkcjonowania instrumentu ONW dokonanej przez ETO oraz dyskusji w Radzie Europejskiej w 2005 r.

¹ <http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:C:2003:151:SOM:EN:HTML>

kiedy stwierdzono, że w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz innych polityk wspólnotowych, dostępne są bardziej ukierunkowane działania dla rozwiązywania problemów społeczno-ekonomicznych oraz wyludniania się obszarów wiejskich, poprzez zwiększanie dochodów, tworzenie miejsc pracy, lepszą jakość życia na obszarach wiejskich oraz budowanie lokalnych możliwości wzrostu i zatrudnienia.

2. Zmiany wprowadzane w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie *szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 dostosowują rozwiązania krajowe do prawa unijnego*. Przepisy² regulujące w jednolity w całej UE sposób delimitację ONW weszły w życie w perspektywie finansowej 2014-2020. Polska, wdrożenie delimitacji ONW odłożyła na ostateczny termin, na jaki pozwalają przepisy UE, to jest 2019 r. Przełożyło się to na utrzymanie pełnych płatności ONW w latach 2014-2018 dla rolników na obszarach, które utraciły status ONW. Brak wdrożenia tych rozwiązań w 2019 r., skutkowałby wypłatą płatności ONW w obniżonej wysokości wszystkim uprawnionym do tego wsparcia rolnikom. Natomiast, od 2021 r., Polska nie mogłaby wspierać obszarów definiowanych jako ONW z ograniczeniami naturalnymi.
3. Zgodnie z rozporządzeniem nr 1305/2013 wyznaczenie zasięgów ONW z ograniczeniami naturalnymi prowadzono na podstawie jednolitych na terenie całej UE kryteriów biofizycznych. Poza kryteriami biofizycznymi, obowiązkowym elementem delimitacji było wyłączenie ze wsparcia tych jednostek administracyjnych (gmin/obrębów ewidencyjnych), *”... na których znaczące ograniczenia naturalne zostały udokumentowane, ale przewyżczono je dzięki inwestycjom lub działalności gospodarczej, lub dzięki normalnej produktywności gruntów, lub jeśli metody produkcji lub systemy rolnicze rekompensują utracone dochody lub dodatkowe koszty...”* (rozporządzenie nr 1305/2013, art. 32, ust. 3) – tzw. procedura zawężenia obszarów (ang. fine tuning). Według służb KE na takich obszarach nie istnieje ryzyko zaprzestania prowadzenia produkcji. Mając to na uwadze, w warunkach polskich, wykorzystano wskaźniki techniczno-organizacyjne pozwalające ocenić, na ile produkcja na danym obszarze jest intensywna. Chodzi o wskaźniki: obsady zwierząt (liczba przeliczeniowych sztuk zwierząt jest równa bądź większa od 0,9 LU na 1 ha użytków rolnych), udziału

---

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005

upraw trwałych w powierzchni użytków rolnych (udział tych upraw jest równy bądź większy od 35,7%), oraz udziału upraw ogrodniczych w powierzchni użytków rolnych (udział tych upraw jest równy bądź większy od 15,0%). Oznacza to, iż delimitacja ONW składa się z dwóch etapów i oba te etapy są obowiązkowe. Szczegółowy opis procedury delimitacji znajduje się na stronie internetowej MRiRW³.

4. Podstawową warstwą wydzielenia obszarów ONW na podstawie kryteriów biofizycznych w Polsce była aktualna, cyfrowa mapa glebowo-rolnicza w skali 1: 25 000, aktualny i jednolity dla całej Polski numeryczny model terenu (DEM), jednolita dla całego kraju informacja o powierzchni użytków rolnych w gminach/obrębach ewidencyjnych, aktualna mapa pH gleby dla całej Polski, baza obszarów intensywnego rolnictwa oraz informacja o warunkach klimatycznych. Natomiast, procedura zawężenia obszarów była prowadzona, przede wszystkim na podstawie danych Polskiego FADN⁴ oraz Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (System Identyfikacji Działek Rolnych oraz System Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt). Z uwagi na ściśle naukowy charakter, proces wyznaczenia ONW był prowadzony przez Instytuty naukowe (IUNG-PIB oraz IERiGŻ-PIB). Pozwoliło to, w sposób spójny dla całego kraju ocenić, które gminy i obręby ewidencyjne spełniają kryteria biofizyczne i procedurę zawężenia obszarów. Dzięki temu, zapewniona została obiektywność, dokładność i aktualność nowego wyznaczenia ONW.
5. Wysoka intensywność produkcji nie była mierzona na podstawie zużycia nawozów. Do określenia intensywności produkcji wykorzystane zostały wskaźniki techniczno-organizacyjne dotyczące obsady zwierząt na 1 ha użytków rolnych, udziału upraw trwałych w powierzchni użytków rolnych oraz udziału upraw ogrodniczych w powierzchni użytków rolnych. Ponadto, pragnę zwrócić uwagę, że co do zasady, celem Programu azotanowego jest zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, a nie zmniejszenie zużycia nawozów. Zasady dotyczące stosowania nawozów zawierających azot obejmują: (i) warunki właściwego wykorzystania nawozów na gruntach zamrzniętych, zalanych wodą, nasyconych wodą lub przykrytych śniegiem, w pobliżu wód powierzchniowych, na terenach o dużym nachyleniu, (ii) terminy stosowania nawozów, (iii) warunki przechowywania nawozów naturalnych oraz postępowanie z odciekami, (iv) dawki i sposoby nawożenia azotem.

---

³ <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/delimitacja-onw-wedlug-nowych-zasad-ue>

⁴ System Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych

6. W ramach płatności ONW wspierane są obszary z ograniczeniami naturalnymi, niezależnie od prowadzonej na nich produkcji (np. produkcja mleka, uprawa warzyw, zbóż). Istnieją inne formy wsparcia ukierunkowane na produkcję zwierzęcą. Przykładowo, w ramach płatności bezpośrednich związanych z produkcją od 2015 r. przyznawane są płatność do bydła oraz płatność do krów⁵. W latach 2015-2020, corocznie w skali kraju płatności do bydła wynosiły średnio ok. 724 mln zł, a płatności do krów ok. 647 mln zł. W przypadku płatności do bydła, województwo podlaskie należało do grupy trzech województw, w których zrealizowano najwyższą kwotę wsparcia. W województwie podlaskim, corocznie z tytułu płatności do bydła, wypłacano rolnikom ponad 100 mln zł. Natomiast, płatności do krów w województwie podlaskim wyniosły, corocznie ponad 120 mln zł, co stanowiło ok. 17% łącznej kwoty tych płatności zrealizowanych w skali kraju. Do wsparcia związanego z produkcją należy również wsparcie do roślin wysokobiałkowych (od 2017 r. przyznawane w formie płatności do roślin strączkowych na ziarno oraz płatności do roślin pastewnych). Ten typ płatności wspiera także gospodarstwa prowadzące produkcję zwierzęcą.
7. W celu złagodzenia skutków delimitacji ONW, wyodrębniona została nowa kategoria ONW typ specyficzny (niekorzystne warunki o walorach przyrodniczo-turystycznych). IUNG-PIB opracował wskaźnik zintegrowany, będący funkcją kilku miar (tj. udział wód stojących w powierzchni całkowitej, udział lasów w powierzchni całkowitej, udział trwałych użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych, udział obszarów nie poddanych antropopresji w powierzchni ogółem). Wskaźnik ten określono jako Wskaźnik Cenneści Przyrodniczo-Turystycznej (WCPT). Równocześnie, jako uzupełnienie WCPT, został wykorzystany Wskaźnik Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej (WWRPP). Wyodrębnienie nowej kategorii ONW typ specyficzny pozwoliło utrzymać bądź wprowadzić (po raz pierwszy) status ONW na części gruntów o słabej przydatności rolniczej, znajdujących się na obszarach z dużym udziałem lasów, jezior, trwałych użytków zielonych w strukturze użytkowania gruntów. W województwie podlaskim 208 tys. ha zostało zakwalifikowanych do tego typu ONW. Brak takiego rozwiązania skutkowałby wyłączeniem tych obszarów ze wsparcia ONW.
8. Dla obszarów, które na skutek delimitacji utraciły status ONW typ nizinny zapewniono wsparcie przejściowe na maksymalnym możliwym poziomie wynikającym z przepisów UE. W 2019 r. płatność ta wyniosła 80% średniej płatności ONW w PROW 2007-2013,

---

⁵ W ramach I filara WPR płatności do krów przyznawane są od 2010 r. W latach 2010-2014 były one realizowane w ramach Programu wsparcia specjalnego i obejmowały województwa: śląskie, małopolskie, podkarpackie, świętokrzyskie, lubelskie. Od 2015 r. płatność do krów realizowana jest w całym kraju.

a w 2020 r. – 25 euro/ha, przy jednoczesnym zachowaniu progów degresywności w zależności od łącznej powierzchni działek rolnych lub ich części objętych pomocą obowiązujących dla płatności ONW. Nie jest to więc rozwiązanie, które dopiero ma zostać wypracowane. Wsparcie przejściowe zostało już rolnikom wypłacone.

9. Wyrównanie dopłat bezpośrednich było jednym z najważniejszych dla Polski postulatów związanych z perspektywą finansową 2021-2027, zarówno w ramach negocjacji dotyczących samych Wieloletnich Ram Finansowych (WRF), jak i negocjacji dotyczących reformy Wspólnej Polityki Rolnej (WPR).

W ramach porozumienia w sprawie WRF na lata 2021-2027, osiągniętego przez szefów państw i rządów UE w II połowie lipca 2020 r., ustalono, że we wszystkich państwach członkowskich, w których płatności bezpośrednie na hektar wynoszą mniej niż 90% średniej UE, różnica między obecną średnią wysokością ich płatności bezpośrednich a 90% średniej UE zostanie zmniejszona o 50% w sześciu równych etapach, począwszy od 2022 r. Ponadto, wszystkie państwa członkowskie będą mieć poziom płatności wynoszący co najmniej 200 EUR na hektar w 2022 r. i wszystkie państwa członkowskie osiągną co najmniej 215 EUR na hektar do 2027 r. Konwergencja będzie finansowana proporcjonalnie przez wszystkie państwa członkowskie.

W celu zwiększenia poziomu płatności bezpośrednich Polska korzysta, od 2014 r., z możliwości transferu środków pomiędzy filarami WPR - pula środków na płatności bezpośrednie jest zasilana środkami z II filaru (rozwój obszarów wiejskich - ROW) w maksymalnej wysokości dopuszczonej przepisami UE (25%). Przyczynia się to w znaczącym stopniu do zmniejszenia różnicy między średnią wysokością wsparcia bezpośredniego w Polsce względem średniej w UE. Od 2023 r. Polska będzie mogła zwiększyć do 30% poziom transferu z alokacji na rozwój obszarów wiejskich na alokacje na płatności bezpośrednie (kwota transferu wyniesie ok. 396 mln EUR rocznie).

Wykorzystanie tej możliwości na maksymalnym dopuszczonym przepisami UE poziomie będzie skutkowało zwiększeniem średniego wsparcia bezpośredniego w Polsce do poziomu 93% średniej UE w kampanii roku 2026.

Dodatkowo, Polska zamierza stosować, w ramach Przejściowego Wsparcia Krajowego (PWK), dodatkową płatność do grupy upraw podstawowych na gruntach ornych (Sektor I). Stosowanie Uzupełniającej Płatności Podstawowej, wraz z utrzymaniem płatności redystrybucyjnej (dodatkowej), pozwoli już od kampanii 2022 r. na zwiększenie średniej kwoty wsparcia ponad średnią UE w małych i średnich gospodarstwach (tj. od 3 do 30 ha użytków rolnych) dla ponad 60% rolników.

Od 2023 r., dzięki utrzymaniu Uzupelniającej Płatności Podstawowej oraz zwiększeniu środków na płatność redystrybucyjną (z 8,3% obecnie do 11,57% koperty płatności bezpośrednich), która będzie przyznawana od 1 do 30 ha w gospodarstwach posiadających maksymalnie 50 ha, średni poziom wsparcia na hektar w tych gospodarstwach, stanowiących ok. 97% wszystkich gospodarstw, będzie wyższy od przeciętnej unijnej.

W związku z zasadami delimitacji ONW w województwie podlaskim część obrębów ewidencyjnych utraciła wsparcie w ramach tego działania z uwagi na nie spełnianie kryteriów biofizycznych lub z uwagi na wysoki udział użytków rolnych znajdujących się w posiadaniu gospodarstw o intensywnym typie produkcji. Jednocześnie należy zauważyć, iż w przypadku województwa podlaskiego:

- 3 obręby ewidencyjne, które w okresie 2004-2018 nie kwalifikowały się do pomocy w ramach działania ONW, zostało zakwalifikowanych do ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa I,
- 2 obręby ewidencyjne, które w okresie 2004-2018 nie kwalifikowały się do pomocy w ramach działania ONW, zostało zakwalifikowanych do ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa II,
- 18 obrębów ewidencyjnych, które w okresie 2004-2018 nie kwalifikowały się do pomocy w ramach działania ONW, zostało zakwalifikowanych do ONW typ specyficzny strefa I,
- 432 obręby ewidencyjne, które w okresie 2004-2018 były zakwalifikowane jako ONW typ nizinny I, jednak nie spełniają kryteriów biofizycznych, zostały zakwalifikowane do ONW typ specyficzny strefa I,
- 42 obręby ewidencyjne, które w okresie 2004-2018 były zakwalifikowane jako ONW typ nizinny II, jednak nie spełniają kryteriów biofizycznych, zostały zakwalifikowane do ONW typ specyficzny strefa I,
- 15 obrębów ewidencyjnych, które w okresie 2004-2018 były zakwalifikowane jako ONW typ nizinny I, jednak nie spełniają kryteriów biofizycznych, zostało zakwalifikowanych do ONW typ specyficzny strefa II,
- 22 obręby ewidencyjne, które w okresie 2004-2018 były zakwalifikowane jako ONW typ nizinny II, jednak nie spełniają kryteriów biofizycznych, zostało zakwalifikowanych do ONW typ specyficzny strefa II,
- 28 obrębów ewidencyjnych w gminach miejskich zostało zakwalifikowanych do ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa I,

- 39 obrębów ewidencyjnych w gminach miejskich zostało zakwalifikowanych do ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa II,
- 5 obrębów ewidencyjnych w gminach miejskich zostało zakwalifikowanych do nowych ONW typ specyficzny strefa I.

Odnosząc się do kwalifikacji poszczególnych gmin w powiecie łomżyńskim do obszarów z ograniczeniami naturalnymi, pragnę wyjaśnić co następuje:

Gmina Jedwabne

W okresie 2004-2018, gmina Jedwabne była zakwalifikowana do ONW typ nizinny strefa I na podstawie kombinacji kryteriów demograficznych (gęstość zaludnienia) i warunków środowiskowych [mierzonych wartością wskaźnika Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej (WWRPP)]. Gęstość zaludnienia w gminie Jedwabne w 2004 r. wynosiła 26 osób/km², natomiast WWRPP = 54,3 pkt. Delimitacja ONW z ograniczeniami naturalnymi prowadzona była wyłącznie na podstawie kryteriów biofizycznych, wśród których nie znajdują się wskaźniki społeczne (gęstość zaludnienia). Gmina Jedwabne (wszystkie obręby ewidencyjne) została wstępnie uznana jako obszar spełniający kryteria biofizyczne. Drugi etap delimitacji polegał na wykluczeniu ze wsparcia obszarów charakteryzujących się wysoką intensywnością produkcji (obsada zwierząt $\geq 0,9$ LU na 1 ha UR). Na terenie gminy Jedwabne, obręby ewidencyjne Brzostowo, Chrostowo, Chyliny charakteryzują się powyżej 66% udziałem użytków rolnych należących do gospodarstw o intensywnych systemach produkcji. W załączeniu, szczegółowa analiza w tym zakresie, opracowana przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB.

Gmina Śniadowo

W okresie 2004-2018, gmina Śniadowo była zakwalifikowana do ONW typ nizinny strefa I na podstawie kombinacji kryteriów demograficznych (gęstość zaludnienia) i warunków środowiskowych [mierzonych wartością wskaźnika Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej (WWRPP)]. Gęstość zaludnienia w gminie Śniadowo w 2004 r. wynosiła 36 osób/km², natomiast WWRPP = 55,3 pkt. Delimitacja ONW z ograniczeniami naturalnymi prowadzona była wyłącznie na podstawie kryteriów biofizycznych, wśród których nie znajdują się wskaźniki społeczne (gęstość zaludnienia). Gmina Śniadowo (wszystkie obręby ewidencyjne) została wstępnie uznana jako obszar spełniający kryteria biofizyczne. Drugi etap delimitacji, polegał na wykluczeniu ze wsparcia obszarów charakteryzujących się wysoką intensywnością produkcji (obsada zwierząt $\geq 0,9$ LU na 1 ha UR). Na terenie gminy Śniadowo, obręby ewidencyjne Brulin, Duchny Młode, Grabowo, Jakać Borki, Jakać Dworna, Jastrząbka Młoda, Mężenin, Ratowo Piotrowo, Stara Jakać, Stara Jastrząbka,

Stare Duchny, Stare Jemielite, Stare Konopki, Stare Szabły, Szabły Młode, Truszki, Uśnik, Wierzbowo, Żebry charakteryzują się powyżej 66% udziałem użytków rolnych należących do gospodarstw o intensywnych systemach produkcji. W załączeniu, szczegółowa analiza w tym zakresie, opracowana przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB.

Gmina Piątnica

W okresie 2004-2018, gmina Piątnica była zakwalifikowana do ONW typ nizinny strefa I na podstawie kombinacji kryteriów demograficznych (gęstość zaludnienia) i warunków środowiskowych [mierzonych wartością wskaźnika Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej (WWRPP)]. Gęstość zaludnienia w gminie Piątnica w 2004 r. wynosiła 48 osób/km², natomiast WWRPP = 53,9 pkt. Delimitacja ONW z ograniczeniami naturalnymi prowadzona była wyłącznie na podstawie kryteriów biofizycznych, wśród których nie znajdują się wskaźniki społeczne (gęstość zaludnienia). W dziewiętnastu obrębach ewidencyjnych gminy Piątnica zostały spełnione warunki kwalifikacji do ONW z ograniczeniami naturalnymi. Obręby ewidencyjne Budy Mikołajka, Choszczewo, Czarnocin, Dobrzyjałowo, Drożęcín-Lubiejewo, Guty, Kałęczyn, Kobylín, Kownaty, Motyka, Murawy, Nagórki, Nowy Cydzyn, Olszyny, Pęza, Rakowo-Boginie, Rakowo-Czachy, Rządkowo, Wyłudzin zostały zakwalifikowane do ONW z ograniczeniami naturalnymi strefy II (z uwagi na wartość WWRPP poniżej 52 pkt.). Obręby ewidencyjne Drozdowo, Górki-Szewkowo, Kalinowo, Krzewo, Niewodowo zostały zakwalifikowane do nowej kategorii ONW typ specyficzny strefa I w związku z występującym na ich obszarze dużym udziałem walorów przyrodniczo-turystycznych, a nie na podstawie kryteriów biofizycznych. Obręb ewidencyjny Piątnica Włociańska został zakwalifikowany do ONW typ specyficzny strefa II ponieważ jest to obszar z niekorzystnymi warunkami dla produkcji rolnej (wartość WWRPP poniżej 52 pkt.), który nie został zakwalifikowany do ONW z ograniczeniami naturalnymi na podstawie kryteriów biofizycznych. Pozostałe obręby ewidencyjne gminy Piątnica nie zostały zakwalifikowane do obszarów z ograniczeniami naturalnymi ponieważ nie został spełniony warunek kwalifikacji do ONW, tj. aby co najmniej 60% użytków rolnych w obrębie ewidencyjnym spełniało, co najmniej jedno z kryteriów biofizycznych na poziomie podanej wartości progowej. Nie spełniają one również kryteriów kwalifikacji do ONW typ specyficzny.

Gmina Wizna

W okresie 2004-2018, gmina Wizna była zakwalifikowana do ONW typ nizinny strefa I na podstawie kombinacji kryteriów demograficznych (gęstość zaludnienia) i warunków środowiskowych [mierzonych wartością wskaźnika Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni

Produkcyjnej (WWRPP)]. Gęstość zaludnienia w gminie Wizna w 2004 r. wynosiła 34 osoby/km², natomiast WWRPP = 53,7 pkt. Delimitacja ONW z ograniczeniami naturalnymi prowadzona była wyłącznie na podstawie kryteriów biofizycznych, wśród których nie znajdują się wskaźniki społeczne (gęstość zaludnienia). W trzynastu obrębach ewidencyjnych gminy Wizna zostały spełnione warunki kwalifikacji do ONW z ograniczeniami naturalnymi. Obręby ewidencyjne Boguszki, Kokoszki, Małachowo, Nieławice, Niwkowo, Ruś, Rutkowskie, Sieburczyn, Srebrowo, Włochówka, Bronowo Łąki, Sulin Strumiłowo, Pgr Sulin zostały zakwalifikowane do ONW z ograniczeniami naturalnymi strefy II (z uwagi na wartość WWRPP poniżej 52 pkt.). Obręby ewidencyjne Bronowo, Janczewo, Kramkowo, Męczki, Nowe Bożejewo, Stare Bożejewo, Wizna, Zanklewo zostały zakwalifikowane do nowej kategorii ONW typ specyficzny strefa I w związku z występującym na ich obszarze dużym udziałem walorów przyrodniczo-turystycznych, a nie na podstawie kryteriów biofizycznych. Obręby ewidencyjne Jarnuty, Sambory, Wierciszewo zostały zakwalifikowane do ONW typ specyficzny strefa II ponieważ są to obszary z niekorzystnymi warunkami dla produkcji rolnej (wartość WWRPP poniżej 52 pkt.), które nie zostały zakwalifikowane do ONW z ograniczeniami naturalnymi na podstawie kryteriów biofizycznych. Drugi etap delimitacji polegał na wykluczeniu ze wsparcia obszarów charakteryzujących się wysoką intensywnością produkcji (obsada zwierząt $\geq 0,9$ LU na 1 ha UR). Na terenie gminy Wizna, obręby ewidencyjne Mrówki, Rutki charakteryzują się powyżej 66% udziałem użytków rolnych należących do gospodarstw o intensywnych systemach produkcji. W załączeniu, szczegółowa analiza w tym zakresie, opracowana przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB.

Gmina Przytuły

W okresie 2004-2018, gmina Przytuły była zakwalifikowana do ONW typ nizinny strefa I na podstawie kombinacji kryteriów demograficznych (gęstość zaludnienia) i warunków środowiskowych [mierzonych wartością wskaźnika Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej (WWRPP)]. Gęstość zaludnienia w gminie Przytuły w 2004 r. wynosiła 33 osoby/km², natomiast WWRPP = 53,1 pkt. Delimitacja ONW z ograniczeniami naturalnymi prowadzona była wyłącznie na podstawie kryteriów biofizycznych, wśród których nie znajdują się wskaźniki społeczne (gęstość zaludnienia). Gmina Przytuły (wszystkie obręby ewidencyjne) została wstępnie uznana jako obszar spełniający kryteria biofizyczne. Drugi etap delimitacji polegał na wykluczeniu ze wsparcia obszarów charakteryzujących się wysoką intensywnością produkcji (obsada zwierząt $\geq 0,9$ LU na 1 ha UR). Na terenie gminy Przytuły, obręby ewidencyjne Borawskie, Chrzanowo, Trzaski, Wagi

charakteryzują się powyżej 66% udziałem użytków rolnych należących do gospodarstw o intensywnych systemach produkcji. W załączeniu, szczegółowa analiza w tym zakresie, opracowana przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB.

Gmina Łomża

W okresie 2004-2018, gmina Łomża była zakwalifikowana do ONW typ nizinny strefa I na podstawie kombinacji kryteriów demograficznych (gęstość zaludnienia) i warunków środowiskowych [mierzonych wartością wskaźnika Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej (WWRPP)]. Gęstość zaludnienia w gminie Łomża w 2004 r. wynosiła 45 osób/km², natomiast WWRPP = 52,5 pkt. Delimitacja ONW z ograniczeniami naturalnymi prowadzona była wyłącznie na podstawie kryteriów biofizycznych, wśród których nie znajdują się wskaźniki społeczne (gęstość zaludnienia). W wyniku delimitacji ONW wszystkie obręby ewidencyjne gminy Łomża zostały zakwalifikowane do ONW z ograniczeniami naturalnymi.

Gmina Miastkowo

W okresie 2004-2018, gmina Miastkowo była zakwalifikowana do ONW typ nizinny strefa I na podstawie kombinacji kryteriów demograficznych (gęstość zaludnienia) i warunków środowiskowych [mierzonych wartością wskaźnika Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej (WWRPP)]. Gęstość zaludnienia w gminie Miastkowo, w 2004 r. wynosiła 37 osób/km², natomiast WWRPP = 47,7 pkt. Delimitacja ONW z ograniczeniami naturalnymi prowadzona była wyłącznie na podstawie kryteriów biofizycznych, wśród których nie znajdują się wskaźniki społeczne (gęstość zaludnienia). W wyniku delimitacji ONW, wszystkie obręby ewidencyjne gminy Miastkowo zostały zakwalifikowane do ONW z ograniczeniami naturalnymi.

Gmina Nowogród

W okresie 2004-2018, gmina Nowogród była zakwalifikowana do ONW typ nizinny strefa I na podstawie kombinacji kryteriów demograficznych (gęstość zaludnienia) i warunków środowiskowych [mierzonych wartością wskaźnika Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej (WWRPP)]. Gęstość zaludnienia w gminie Nowogród w 2004 r. wynosiła 25 osób/km², natomiast WWRPP = 52,5 pkt. Delimitacja ONW z ograniczeniami naturalnymi prowadzona była wyłącznie na podstawie kryteriów biofizycznych, wśród których nie znajdują się wskaźniki społeczne (gęstość zaludnienia). W wyniku delimitacji ONW wszystkie obręby ewidencyjne gminy Nowogród zostały zakwalifikowane do ONW z ograniczeniami naturalnymi.

Gmina Zbójna

W okresie 2004-2018, gmina Zbójna była zakwalifikowana do ONW typ nizinny strefa I na podstawie kombinacji kryteriów demograficznych (gęstość zaludnienia) i warunków środowiskowych [mierzonych wartością wskaźnika Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej (WWRPP)]. Gęstość zaludnienia w gminie Zbójna w 2004 r. wynosiła 24 osoby/km², natomiast WWRPP = 38,5 pkt. Delimitacja ONW z ograniczeniami naturalnymi prowadzona była wyłącznie na podstawie kryteriów biofizycznych, wśród których nie znajdują się wskaźniki społeczne (gęstość zaludnienia). W wyniku delimitacji ONW wszystkie obręby ewidencyjne gminy Zbójna zostały zakwalifikowane do ONW z ograniczeniami naturalnymi.

Z poważaniem

Krzysztof Cieciora

/podpisano elektronicznie/

Zał. wym.

Opracowanie Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - PIB (IERiGŻ-PIB) w Warszawie

IERiGŻ-PIB na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, od 2009 r. uczestniczył w procesie przeprowadzenia delimitacji ONW, obowiązującej od 2019 r. Prace prowadzone przez IERiGŻ-PIB koncentrowały się na problematyce związanej z opracowaniem i przeprowadzeniem procedury zawężenia obszarów spełniających kryteria biofizyczne (ang. *fine tuning*). Obowiązek zastosowanie procedury *fine tuning* dla wszystkich krajów członkowskich wyznaczających obszary z ograniczeniami naturalnymi (z wyłączeniem obszarów górskich) i innymi szczególnymi ograniczeniami, został nałożony art. 32 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z 17 grudnia 2013 r. *w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005*. Zgodnie z powyższym aktem prawnym cyt. „państwa członkowskie przeprowadzają procedurę zawężania obszarów, na podstawie obiektywnych kryteriów, w celu wykluczenia obszarów, na których znaczące ograniczenia naturalne, o których mowa w akapicie pierwszym, zostały udokumentowane, ale przewyżczono je dzięki inwestycjom lub działalności gospodarczej, lub dzięki normalnej produktywności gruntów, lub jeśli metody produkcji lub systemy rolnicze rekompensują utracone dochody lub dodatkowe koszty”.

Komisja Europejska w tej sprawie przedstawiła również dokument pt. „Stosowanie procedury *fine tuning* na obszarach charakteryzujących się znacznymi ograniczeniami naturalnymi”, w którym znalazły się propozycje wskaźników, które mogły zostać wykorzystane w ramach procedury zawężenia obszarów oraz rekomendacje dotyczące sposobu ich ustalania. Na tej podstawie IERiGŻ-PIB dokonał analiz, które uwzględniały propozycje zawarte w tym dokumencie. Łącznie zweryfikowano kilka metod oraz wykonano kilkadziesiąt wariantów obliczeniowych. Przeprowadzone badania wskazywały jednak na niedostosowanie wskaźników zaproponowanych przez Komisję Europejską do krajowych warunków przyrodniczych i specyfiki polskiego rolnictwa. W zależności od wyboru metody i wariantu, potencjalna powierzchnia kraju objęta procedurą zawężenia obszarów kształtowałaby się od 5,5 mln ha użytków rolnych w wersji najbardziej „liberalnej” do nawet 10,9 mln ha użytków rolnych w wersji najbardziej restrykcyjnej. Skala potencjalnych wyłączeń z płatności ONW byłaby więc ogromna, co nie odpowiadałoby faktycznemu stanowi krajowego rolnictwa i jego potencjałowi do przewyżczenia ograniczeń naturalnych.

Komisja Europejska dopuściła jednak możliwość wykorzystania przez kraje członkowskie autorskiej metody wyznaczania obszaru podlegającego procedurze zawężenia obszarów. Prace nad metodą uwzględniającą specyfikę polskiego rolnictwa, która zachowywałaby spójność z propozycjami zawartymi w wytycznych Komisji Europejskiej, w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, prowadził od 2009 r. IERiGŻ-PIB. W metodzie tej wykorzystano rozkład wysokości kosztów materiałowo-pieniężnych na 1 ha użytków rolnych obserwowany w próbie Polskiego FADN. Skokowy wzrost tego wskaźnika pozwolił na wyznaczenie prognozy granicy podziału gospodarstw rolnych na grupę o intensywnej i ekstensywnej organizacji produkcji. Brak informacji o kosztach materiałowo-pieniężnych w całej populacji gospodarstw rolnych w Polsce, skłonił Instytut do wyznaczenia substytutu w postaci granicznych wartości wskaźników techniczno-organizacyjnych.

W opisywanej metodzie uwzględniono trzy wskaźniki:

1. udział upraw trwałych w użytkach rolnych, równy bądź większy od 35,7%,
2. udział upraw ogrodnich w użytkach rolnych, równy bądź większy od 15,0%,
3. obsada zwierząt, równa bądź większa od 0,9 livestock unit (LU) na 1 ha użytków rolnych.

W procesie analitycznym wykorzystano jednostkowe dane empiryczne z 2017 r. zgromadzone przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, a więc najbardziej aktualne i zweryfikowane informacje dotyczące: populacji gospodarstw rolnych utrzymujących zwierzęta gospodarskie (z wyjątkiem drobiu i koni), posiadających uprawy trwałe oraz zbiorowości gospodarstw zobligowanych do wykazania struktury upraw we wnioskach o płatności. W pierwszym etapie dla wszystkich gospodarstw rolnych w Polsce obliczano trzy wskaźniki intensywności będące kryteriami kwalifikacji w celu podziału zbiorowości na intensywne gospodarstwa rolne (o intensywnej organizacji produkcji) i ekstensywne. Do pierwszej grupy zaliczono te, w których nastąpiło przekroczenie prognozy kwalifikacji w przypadku choćby jednego ww. wskaźnika. W dalszym etapie zsumowano powierzchnię działek będących w posiadaniu gospodarstw intensywnych w poszczególnych obrębach ewidencyjnych, a następnie odniesiono ją do sumy powierzchni gruntów położonych na terenie poszczególnych jednostek. Badano zarazem, w którym z obrębów ewidencyjnych został osiągnięty co najmniej 66% udział gruntów w posiadaniu gospodarstw intensywnych w łącznej powierzchni gruntów. Należy podkreślić bardzo wysoki próg udziału gruntów intensywnych (66%) wynegocjowany z Komisją Europejską, który miał zagwarantować ograniczenie wpływu znacznej jednorodności rolnictwa na danym obszarze. Ostatecznie, w ramach procedury zawężenia obszarów wskazano 624 obręby ewidencyjne

spełniające kryteria biofizyczne, na terenie których łączna powierzchnia gruntów rolnych wyniosła 179,5 tys. ha, a więc 1% gruntów rolnych w kraju.

Gmina Jedwabne

W ramach procedury zawężenia obszarów (ang. *fine tuning*) w gminie Jedwabne położonej w powiecie łomżyńskim znalazły się trzy obręby ewidencyjne wyłączone z płatności ONW: Brzostowo, Chrostowo oraz Chyliny.

Według danych ARiMR, w 2017 r. na obszarze obrębu ewidencyjnego Brzostowo znajdowało się 219,4 ha gruntów rolnych (dane z systemu identyfikacji działek rolnych – LPIS), a rolnicy wnioskowali o jednolitą płatność obszarową (JPO) do powierzchni 210,6 ha. W obrębie tym, grunty rolne posiadało 27 gospodarstw rolnych, wśród nich 18 zostało zaliczonych do zbiorowości gospodarstw o intensywnym systemie organizacji produkcji (gospodarstw intensywnych). We wszystkich przypadkach zakwalifikowanie do zbiorowości gospodarstw intensywnych nastąpiło wskutek przekroczenia granicznej obsady zwierząt (0,9 LU na 1 ha) na poziomie całego gospodarstwa. Wynikało z faktu utrzymywania w tych podmiotach relatywnie dużej liczby bydła, w stosunku do powierzchni posiadanych gruntów rolnych. W obrębie ewidencyjnym Brzostowo, w posiadaniu gospodarstw intensywnych znalazło się 76,9% całkowitej powierzchni gruntów rolnych.

W obrębie ewidencyjnym Chrostowo znajdowało się 202,3 ha gruntów rolnych. W 2017 r. rolnicy wnioskowali o płatność JPO do powierzchni 189,6 ha. W obrębie tym, grunty rolne posiadało 20 gospodarstw, spośród których 12 zostało zaliczonych do zbiorowości jednostek intensywnych. We wszystkich przypadkach kwalifikacja nastąpiła w wyniku przekroczenia granicznej obsady zwierząt (bydła) w odniesieniu do łącznej powierzchni posiadanych gruntów rolnych. W obrębie ewidencyjnym Chrostowo, w posiadaniu gospodarstw intensywnych znalazło się 68,0% całkowitej powierzchni gruntów rolnych.

W obrębie ewidencyjnym Chyliny zlokalizowane było 155,0 ha gruntów rolnych (ewidencja LPIS), natomiast w 2017 r. rolnicy wnioskowali o płatność JPO do powierzchni 148,6 ha. Na terenie tego obrębu ewidencyjnego grunty rolne posiadały 34 gospodarstwa rolne, z których 20 zostało zaliczonych do zbiorowości podmiotów intensywnych. Podobnie jak w pozostałych obrębach ewidencyjnych wyłączonych z płatności ONW o kwalifikacji do zbiorowości podmiotów intensywnych zdecydowało przekroczenie granicznej obsady zwierząt (bydła) w stosunku do powierzchni posiadanych gruntów rolnych. W obrębie ewidencyjnym Chyliny, w posiadaniu gospodarstw intensywnych znajdowało się 80,0% całkowitej powierzchni gruntów rolnych.

W pozostałych obrębach ewidencyjnych gminy Jedwabne, udział gruntów należących do gospodarstw intensywnych był zróżnicowany, ale kształtował się poniżej wartości progowej (tj. 66% udziału w powierzchni całkowitej). Najniższy poziom wskaźnika stwierdzono w obrębie ewidencyjnym Kol. Grabnik – 17,3% oraz obrębie ewidencyjnym Rostki – 21,1%. Wysoki udział gruntów należących do gospodarstw intensywnych odnotowano natomiast w obrębach ewidencyjnych: Bronaki-Olki – 60,1%, Witynie – 62,1%, Pawelki – 64,5%, Bronaki-Pietrasze – 65,1% oraz Bartki – 65,9%.

Spośród wszystkich obrębów ewidencyjnych gminy Jedwabne, w obrębach ewidencyjnych: Brzostowo, Chrostowo oraz Chyliny, zachodzi więc najmniejsze prawdopodobieństwo zaprzestania produkcji rolnej i użytkowania rolniczego gruntów, co jest głównym celem dopłat tytułem ONW.

Gmina Śniadowo

W ramach procedury zawężenia obszarów (ang. *fine tuning*), w gminie Śniadowo położonej w powiecie łomżyńskim znalazło się dziewiętnaście obrębów ewidencyjnych wyłączonych z płatności ONW (tabela 1).

Tabela 1. Charakterystyka obrębów ewidencyjnych gminy Śniadowo z co najmniej 66% udziałem gruntów w posiadaniu gospodarstw intensywnych.

Nazwa obrębu ewidencyjnego	Teryt	Powierzchnia gruntów rolnych (ha) ^a	Powierzchnia deklarowana do JPO ^b	Łączna liczba gospodarstw ^c
a	b	c	d	e
Brulin	200707_2.0001	267,3	257,5	36
Duchny Młode	200707_2.0004	137,0	133,3	22
Grabowo	200707_2.0005	180,6	171,4	35
Jakać Borki	200707_2.0006	312,1	298,4	25
Jakać Dworna	200707_2.0007	359,9	345,5	50
Jastrząbka Młoda	200707_2.0009	517,4	503,9	45
Mężenin	200707_2.0014	166,1	150,5	25
Ratowo Piotrowo	200707_2.0018	438,0	398,5	50
Stara Jakać	200707_2.0021	367,3	351,8	44
Stara Jastrząbka	200707_2.0022	223,3	219,1	32
Stare Duchny	200707_2.0023	274,7	261,3	39
Stare Jemielite	200707_2.0024	310,4	297,9	26
Stare Konopki	200707_2.0025	203,7	195,0	30
Stare Szabły	200707_2.0027	398,0	385,8	55
Szabły Młode	200707_2.0029	430,3	406,6	66
Truszki	200707_2.0033	341,1	323,4	52
Uśnik	200707_2.0034	386,8	377,3	57
Wierzbowo	200707_2.0037	484,6	467,5	64
Żebry	200707_2.0043	353,0	344,2	31

^a Powierzchnia gruntów będąca sumą powierzchni: maksymalnego kwalifikowanego obszaru – MKO (dawniej powierzchni ewidencyjno-gospodarczej – PEG) oraz potencjalnych gruntów rolnych (PGR);

^b Powierzchnia gruntów zadeklarowana do jednolitej płatności obszarowej w 2017 r.;

^c Liczba gospodarstw posiadających działki rolne w danym obrębie ewidencyjnym.

Źródło: obliczenia wykonane przez IERiGŻ-PIB na podstawie danych ARiMR.

Według danych ARiMR, w 2017 r. w grupie obrębów ewidencyjnych objętych procedurą zawężania obszarów, najmniejsza powierzchnia gruntów rolnych (według systemu identyfikacji działek rolnych – LPIS) znajdowała się w obrębie ewidencyjnym Duchny Młode – 137,0 ha oraz obrębie ewidencyjnym Mężenin – 166,1 ha, a największa w obrębie ewidencyjnym Wierzbowo – 484,6 ha oraz obrębie ewidencyjnym Jastrząbka Młoda – 517,4 ha. Powierzchnia zadeklarowana do jednolitej płatności obszarowej we wszystkich badanych obrębach ewidencyjnych była jedynie nieznacznie mniejsza od powierzchni gruntów rolnych.

O zakwalifikowaniu do obrębów ewidencyjnych objętych procedurą zawężania obszarów zdecydowały gospodarstwa o intensywnej organizacji produkcji (intensywne). W obrębach ewidencyjnych wyłączonych z płatności ONW stanowiły one od 56,3% podmiotów w obrębie ewidencyjnym Wierzbowo, do 81,8% liczby gospodarstw rolnych w obrębie ewidencyjnym Duchny Młode (tabela 2).

Tabela 2. Powierzchni gruntów będąca w posiadaniu gospodarstw rolnych o intensywnej organizacji produkcji w obrębach ewidencyjnych objętych procedurą zawężania obszarów w gminie Śniadowo.

Nazwa obrębu ewidencyjnego	Teryt	Liczba gospodarstw intensywnych ^a	Udział gospodarstw intensywnych (%) w:	
			łącznej liczbie gospodarstw	powierzchni gruntów rolnych ^b
a	b	c	d=c/(tabela 1e)	e
Brulin	200707_2.0001	25	69,4	70,8
Duchny Młode	200707_2.0004	18	81,8	89,2
Grabowo	200707_2.0005	26	74,3	77,1
Jakać Borki	200707_2.0006	19	76,0	83,2
Jakać Dworna	200707_2.0007	32	64,0	68,9
Jastrząbka Młoda	200707_2.0009	27	60,0	75,0
Mężenin	200707_2.0014	16	64,0	69,0
Ratowo Piotrowo	200707_2.0018	31	62,0	68,1
Stara Jakać	200707_2.0021	29	65,9	79,9
Stara Jastrząbka	200707_2.0022	22	68,8	74,3
Stare Duchny	200707_2.0023	26	66,7	68,4
Stare Jemielite	200707_2.0024	19	73,1	83,0
Stare Konopki	200707_2.0025	22	73,3	77,7
Stare Szabły	200707_2.0027	41	74,5	74,6
Szabły Młode	200707_2.0029	47	71,2	73,8
Truszki	200707_2.0033	30	57,7	72,7
Uśnik	200707_2.0034	35	61,4	71,2
Wierzbowo	200707_2.0037	36	56,3	73,4
Żebry	200707_2.0043	18	58,1	69,3

^a Liczba gospodarstw rolnych zaliczona do zbiorowości intensywnych (spełniających co najmniej jedno kryterium intensywności) posiadających działki rolne na terenie danego obrębu ewidencyjnego;

^b Powierzchnia gruntów będąca w posiadaniu gospodarstw intensywnych odniesiona do sumy powierzchni gruntów rolnych w danym obrębie ewidencyjnym.

Źródło: obliczenia wykonane przez IERiGŻ-PIB na podstawie danych ARiMR.

We wszystkich przypadkach, zakwalifikowanie do zbiorowości gospodarstw intensywnych nastąpiło wskutek przekroczenia granicznej obsady zwierząt na poziomie gospodarstwa rolnego. Wynikało to głównie z relacji pogłowa utrzymywanego w nich bydła do łącznej powierzchni gruntów rolnych. Poziom obsady bydła (0,9 LU na 1 ha gruntów rolnych) został przekroczony w 509 gospodarstwach, natomiast trzody chlewnej w 10 gospodarstwach.

Obrębami ewidencyjnymi objętymi procedurą zawężenia obszarów, w których gospodarstwa intensywne posiadały najmniejszy udział gruntów rolnych były: Ratowo Piotrowo – 68,1% oraz Stare Duchny – 68,4%. Gospodarstwa intensywne posiadały najwyższy udział gruntów w obrębach ewidencyjnych Stare Jemielite – 83,0%, Jakać Borki – 83,2% oraz Duchny Młode – 89,2%.

W pozostałych jednostkach administracyjnych gminy Śniadowo, udział gruntów należących do gospodarstw intensywnych był zróżnicowany, ale kształtował się poniżej wartości progowej (66%). Najniższy poziom tego wskaźnika był w obrębie ewidencyjnym Kołaczki – 22,9% oraz obrębie ewidencyjnym Koziki – 33,3%. Najwyższy udział obserwowano w obrębach ewidencyjnych: Konopki Młode – 60,6%, Zalesie Poczynki – 61,3% oraz Młynik – 63,6%.

W dziewiętnastu obrębach ewidencyjnych gminy Śniadowo objętych procedurą zawężenia obszarów, zachodzi więc najmniejsze prawdopodobieństwo zaprzestania produkcji rolnej i użytkowania rolniczego gruntów, co jest głównym celem dopłat tytułem ONW.

Gmina Wizna

W ramach procedury zawężenia obszarów (ang. *fine tuning*), w gminie Wizna położonej w powiecie łomżyńskim znalazły się dwa obręby ewidencyjne wyłączone z płatności ONW: Mrówki oraz Rutki.

Według danych ARiMR, w 2017 r. na terenie obrębu ewidencyjnego Mrówki znajdowało się 73,1 ha gruntów rolnych (dane z systemu identyfikacji działek rolnych – LPIS), a rolnicy wnioskowali o jednolitą płatność obszarową (JPO) do powierzchni 67,5 ha. W obrębie tym grunty rolne posiadało 9 gospodarstw rolnych, wśród nich 5 zostało zaliczonych do zbiorowości gospodarstw o intensywnym systemie organizacji produkcji (gospodarstw intensywnych). We wszystkich przypadkach zakwalifikowanie do zbiorowości gospodarstw intensywnych nastąpiło wskutek przekroczenia granicznej obsady zwierząt (0,9 LU na 1 ha) na poziomie całego gospodarstwa. Wynikało z faktu utrzymywania relatywnie dużej liczby bydła, w stosunku do powierzchni posiadanych gruntów rolnych. W obrębie ewidencyjnym Mrówki w posiadaniu gospodarstw intensywnych znalazło się 72,4% całkowitej powierzchni gruntów rolnych.

W obrębie ewidencyjnym Rutki znajdowało się 221,1 ha gruntów rolnych. W 2017 r. rolnicy wnioskowali o płatność JPO do powierzchni 213,4 ha. W obrębie tym, grunty rolne posiadało 30 gospodarstw, spośród których 18 zostało zaliczonych do zbiorowości podmiotów intensywnych. We wszystkich przypadkach, zakwalifikowanie nastąpiło w wyniku przekroczenia granicznej obsady zwierząt (bydła) w odniesieniu do łącznej powierzchni posiadanych gruntów rolnych. W obrębie ewidencyjnym Rutki, w posiadaniu gospodarstw intensywnych znalazło się 79,3% całkowitej powierzchni gruntów rolnych.

W pozostałych obrębach ewidencyjnych gminy Wizna, udział gruntów należących do gospodarstw intensywnych był zróżnicowany, ale kształtował się poniżej wartości progowej (tj. 66% udziału w powierzchni całkowitej). Najniższy poziom wskaźnika stwierdzono w obrębie ewidencyjnym Wierciszewo – 17,6% oraz obrębie ewidencyjnym Pgr Sulin – 18,3%. Wysoki udział gruntów należących do gospodarstw intensywnych odnotowano natomiast w obrębach ewidencyjnych: Srebrowo – 56,4%, Sambory – 57,1%, Męczki – 57,5%, Kokoszki – 65,1% oraz Jarnuty – 65,6%.

Spośród wszystkich obrębów ewidencyjnych gminy Wizna w obrębach ewidencyjnych Mrówki oraz Rutki, zachodzi więc najmniejsze prawdopodobieństwo zaprzestania produkcji rolnej i użytkowania rolniczego gruntów, co jest głównym celem dopłat tytułem ONW.

Gmina Przytuły

W ramach procedury zawężenia obszarów (ang. *fine tuning*), w gminie Przytuły położonej w powiecie łomżyńskim, znalazły się cztery obręby ewidencyjne wyłączone z płatności ONW: Borawskie, Chrzanowo, Trzaski oraz Wagi.

Według danych ARiMR, w 2017 r. na terenie obrębu ewidencyjnego Borawskie, znajdowało się 296,3 ha gruntów rolnych (według systemu identyfikacji działek rolnych – LPIS), a rolnicy wnioskowali o jednolitą płatność obszarową (JPO) do powierzchni 285,4 ha. W obrębie tym grunty rolne posiadało 35 gospodarstw, wśród nich 21 zostało zaliczone do zbiorowości gospodarstw o intensywnym systemie organizacji produkcji (gospodarstw intensywnych). We wszystkich przypadkach zakwalifikowanie do zbiorowości gospodarstw intensywnych nastąpiło wskutek przekroczenia granicznej obsady zwierząt (0,9 LU na 1 ha) na poziomie całego gospodarstwa. Wynikało to z faktu utrzymywania relatywnie dużej liczby bydła w stosunku do powierzchni posiadanych gruntów. W obrębie ewidencyjnym Borawskie, w posiadaniu gospodarstw intensywnych znalazło się 75,2% całkowitej powierzchni gruntów rolnych.

W obrębie ewidencyjnym Chrzanowo, znajdowało się 249,2 ha gruntów rolnych. W 2017 r. rolnicy wnioskowali o płatność JPO do powierzchni 235,9 ha. W obrębie tym, grunty rolne

posiadało 25 gospodarstw, z tego 20 zaliczono do zbiorowości jednostek intensywnych. We wszystkich przypadkach, kwalifikacja nastąpiła z uwagi na wysoką obsadę bydła w przeliczeniu do powierzchni posiadanych gruntów rolnych. W 2017 r. gospodarstwa intensywne na terenie obrębu ewidencyjnego Chrzanowo posiadały 85,4% gruntów rolnych i był to najwyższy wskaźnik w całej gminie Przytuły.

Wśród obrębów ewidencyjnych wyłączonych z płatności ONW w obrębie ewidencyjnym Trzaski, udział powierzchni gruntów rolnych w posiadaniu gospodarstw intensywnych był najniższy i wyniósł 68,2%. W obrębie tym, było 139,0 ha gruntów rolnych (według ewidencji LPIS), a rolnicy wnioskowali o płatność JPO do powierzchni 136,4 ha. Na obszarze tego obrębu ewidencyjnego, grunty rolne posiadało 15 gospodarstw, wśród nich 9 zostało zaliczone do zbiorowości podmiotów intensywnych. We wszystkich tych podmiotach stwierdzono przekroczenie granicznej obsady bydła (0,9 LU na 1 ha).

W obrębie ewidencyjnym Wagi zlokalizowane było 215,3 ha gruntów rolnych, natomiast w 2017 r. rolnicy wnioskowali o płatność JPO do powierzchni 208,4 ha. Na terenie tego obrębu ewidencyjnego, grunty rolne posiadały 19 gospodarstwa, z których 11 zostało zaliczone do zbiorowości podmiotów intensywnych. Podobnie jak w pozostałych obrębach ewidencyjnych wyłączonych z płatności ONW, zakwalifikowanie ich nastąpiło wskutek utrzymywania w gospodarstwie stosunkowo dużej liczby bydła. W obrębie ewidencyjnym Wagi, w posiadaniu gospodarstw intensywnych znajdowało się 74,3% całkowitej powierzchni gruntów rolnych.

W pozostałych obrębach ewidencyjnych gminy Przytuły, udział gruntów należących do gospodarstw intensywnych był zróżnicowany, ale kształtował się poniżej wartości progowej (tj. 66% udziału w powierzchni całkowitej). Najniższy poziom wskaźnika – 19,4% stwierdzono w obrębie ewidencyjnym Nowa Kubra oraz obrębie ewidencyjnym Wilamowo – 39,8%. Wysoki udział gruntów należących do gospodarstw intensywnych odnotowano natomiast w obrębie ewidencyjnym Gardoty – 61,6% oraz obrębie ewidencyjnym Mieczki – 65,0%.

Spośród wszystkich obrębów ewidencyjnych gminy Przytuły w obrębach ewidencyjnych: Borawskie, Chrzanowo, Trzaski oraz Wagi, zachodzi więc najmniejsze prawdopodobieństwo zaprzestania produkcji rolnej i użytkowania rolniczego gruntów, co jest głównym celem dopłat tytułem ONW.

Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	2284477.7161262.4757539
Nazwa dokumentu	MRiRW do Podlaskiej IR - odp. ws delimitacji ONW.pdf
Tytuł dokumentu	MRiRW do Podlaskiej IR - odp. ws delimitacji ONW
Sygnatura dokumentu	DPB.da.50.2.2022
Data dokumentu	2022-02-11
Skrót dokumentu	9A10FD4D0FE3CAF0B43ECBD7F5DC162BAD28ECE B
Wersja dokumentu	1.5
Data podpisu	2022-02-11 08:57:42
Podpisane przez	Krzysztof Cieciora; MRiRW Podsekretarz Stanu
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego karta

EZD 3.106.7.7.

Data wydruku: 2022-02-11

Autor wydruku: Waluto Beata (Główny Specjalista)